

nale, de har, og som de ikke kan fastholde, fordi de ikke er i Stand til at give Lærerne en Løn, de kan være tjente med. Det har i den Henseende Interesse at faa at vide, at en Forstander paa et af vore største Privatseminarier, en Mand, som har været Seminarielærer siden 1887 og Forstander siden 1892, fik i Vederlag for sit Arbejde i 1914—15: 2012 Kr. og i 1915—16: 1831 Kr. Saa kom der endelig Tilskud paa Finansloven, hvorefter han fik 4032 Kr. som Vederlag for sit Arbejde som Lærer og Forstander. Men det gaar, som sagt, ikke alene ud over Forstanderen, men ogsaa over Lærerne, naar der ikke er Raad til at lønne dem med mere. Staten har ogsaa i Aarenes Løb anerkendt disse Seminariers Arbejde og sin Forpligtelse overfor dem. Før 1894 fik de private Seminarier ingen Understøttelse, men ved Loven af 1894 fik de en nærmere bestemt Understøttelse, som forhøjedes paa Finansloven for 1908—09 med 15,000 Kr. Et Forslag til en ny Seminarie-lov, som den Gang var fremme og mødte Velvilje fra alle Sider, blev desværre ikke til noget, og nu staa de med det Tilskud, de yderligere fik paa Finansloven 1916—17, som bestod i $\frac{1}{3}$ af Lærerlønnen, 2,000 Kr. for hver Øvelsesskole og 2 pCt. af Bygningernes Værdi eller $\frac{1}{4}$ af Lejeafgiften og til Fordeling aarlig 20,000 Kr. plus 1000 Kr. for hvert Seminarium. Ved Behandlingen af dette Forslag den 15de Marts 1916 udtalte den højtærede Undervisningsminister, at dette Forslag kun skulde gælde for det Aar, der nu vilde forløbe. Det var saa Meningen, at den Seminariekommission, man den Gang ventede nedsat, og som der forelaa Lovforslag om, skulde have taget Spørgsmaalet op til Behandling og skaffet en endelig Indstilling om Sagen. I de Bemærkninger, der ledsagede Ministeriets Forslag, og som findes i Finansudvalgets Betænkning, bruges der de stærkeste Ord om Privatseminariernes Stilling. Det hedder her, at de allerfleste Privatseminarier er i ligefrem Nødstilstand, hvis Afhjælpning slet ikke taaler Opsættelse, saafremt Privatseminarierne skal have Mulighed for at løse den Opgave, der er dem betroet. Og det ærede Medlem fra Esbjerg (Slebsager) stillede et Underændringsforslag, der gik ud paa at forhøje Tilskuddet, men han tog det atter tilbage, da det ikke kunde vinde Flertal her i Salen. Siden den Tid er Forholdet ikke blevet bedre. Seminarierne staa stadig med Understøttelsen paa 167,000 Kr., en Understøttelse, der altsaa aldeles ikke slaar

til. Kommissionen, der skulde have ordnet deres Forhold, fik vi desværre ikke. Jeg maa sige, at det efter min Opfattelse skyldes, at der indenfor Partiet Venstre var manglende Interesse for dette Spørgsmaal og for denne Kommission. Forslaget gik gennem Folketinget og kom i afribbet Tilstand op til Landstinget. Der blev det „spørløst sænket“, idet man nemlig ikke kan finde saa meget som en Beretning om det. Det er fuldstændig forsvundet.

Det vil ikke være vanskeligt med Tal at godtgøre, at en øjeblikkelig Hjælp er absolut nødvendig. Jeg kan henvise til de udførlige Oplysninger, det ærede Medlem fra Esbjerg gav i sin Tale ved Behandlingen i 1916 — de findes i Rigsdagstidenden 1915—16 Sp. 3893. Jeg kan yderligere supplere de Oplysninger, han da meddelte, og som ikke er forældede, med Oplysninger, jeg har fra nyere Dato. Det er fra et af de største Seminarier, hvor Forstanderen har gjort Forsøg paa at lægge et Budget — et Statsseminariebudget er i Forbigaaende sagt paa ca. 40,000 Kr. — Han prøvede nu paa ved alle mulige Midler at faa Udgifterne ved dette Privatseminarium, der vistnok er større end flere Statsseminarier, ned til 30,000 Kr. Saa viste det sig, at han, naar Indtægten blev opgjort, kommer til at mangle ca. 4,000 Kr., som han maa skaffe andetsteds fra, og saa er der oven i Købet ikke beregnet andet til Forrentning af Bygningen end Renterne af Prioritetslaanet. Han bliver nødt til at skaffe 7—10,000 Kr. et eller andet Sted fra for at holde det gaaende i indeværende Skoleaar. Man kan ikke forlange, at Folk, der med stor Dygtighed løser deres Opgave, og som for Kommunerne og Staten gør en samfundsnyttig Gerning, skal arbejde under saadanne Forhold. Kunde man da ikke forhøje Elevkontingentet? Den Udvej findes i Virkeligheden ikke. Jeg vil gøre opmærksom paa, at Tilgangen til Seminarierne er stærkt aftagende, og det vil neppe være den rette Vej at gøre det yderligere vanskeligt at blive optaget paa Seminarierne. Dertil kommer, at der er en alt for stor Forskel mellem Statsseminarierne og de private Seminarier. Det er muligt, at man her burde ind paa Overvejelser af, om man ikke kunde faa helt andre Regler for Betalingen af Elevkontingentet, ikke alene ved selve Seminarierne, men ogsaa ved de offentlige og statsunderstøttede Skoler. Det burde vistnok tages op til Overvejelse, om det ikke kunde ordnes saaledes, at Elevkontingentet blev betalt af Eleverne i Forhold til Forældre-